

Toevluchtsoord bestaat dertig jaar: ‘Bij Stem in de Stad schrokken ze niet van mij en mijn heftige verhaal’

12-01-25 | Ivo Laan | Haarlems Dagblad

Joost van den Bogert van Stem in de Stad en Kamil Ade Nur die werd geholpen door het aanloopcentrum.
© Foto United Photos/Rob van Wieringen

Sinds 1995 is Stem in de Stad aan de Nieuwe Groenmarkt een toevluchtsoord voor de onderkant van de samenleving. Het oecumenisch diaconaal centrum viert maandag dertig jaar gastvrijheid voor daklozen, verslaafden, vluchtelingen en eigenlijk iedereen die in de knel zit. „Bij Stem in de Stad schrokken ze niet van mij en mijn heftige verhaal en mijn moeilijke gedrag. Hier kreeg ik kleding, iets te eten en een veilige plek”, vertelt Kamil Ade Nur (36).

De Somaliër vluchtte als 11-jarig jochie in 2002 naar Nederland. In eerste instantie gaat hij naar school bij OCK Het Spalier in Santpoort-Noord, later naar de internationale taalklas in Haarlem. Maar de oorlogstrauma's nemen de overhand bij de jonge vluchteling, die nog altijd geen verblijfsstatus heeft. Het gaat van kwaad tot erger. Van jeugdgevangenis tot vreemdelingenbewaring. Hij raakt aan de drank en leidt een zwervend bestaan.

Tot hij kennismakt met Stem in de Stad, in 1995 opgericht door Jurjen Beumer. Kamil: „Hier bij Stem in de Stad schrokken ze niet van mij en mijn heftige verhaal en mijn moeilijke gedrag. Ze waren er echt voor mij en dat gaf me tenminste nog hoop. Ik was welkom om binnen te komen, de mensen van Stem waren betrokken met mijn situatie en ik stond er niet alleen voor.” Wie Kamils naam opzoekt op internet, stuit nog steeds op de beschikking uit 2011 waarin hij als ongewenst vreemdeling wordt bestempeld. Dat zou je niet zeggen als je hem nu ziet. „Ik heb nog steeds geen officiële papieren, maar ik maak me nu geen zorgen meer.” Hij woont nu in een studio op zichzelf met hulp van de gemeente en hij is ambassadeur van de Herstel Academie, waar mensen die te maken hebben gehad met psychische en/of verslavingsproblematiek elkaar helpen om hun leven weer op de rit krijgen.

Het levensverhaal van Kamil is volgens pastoraal manager Joost van den Bogert van Stem in de Stad een goed voorbeeld van hoe een leven beetje bij beetje weer op de rails kan komen. „Toen ik jou tegenkwam in 2021, was je er slecht aan toe, je was boos en machteloos. En gaandeweg pakten we het samen op. Via allerlei omwegen wisten we met hulp van de gemeente Haarlem toch een plek voor je te regelen.”

“ Ik hoop ooit jongerenwerker te worden. Jongeren helpen die in een crisis zijn beland
Kamil Ade Nur

Kamil noemt alle namen op van vrijwilligers die hem zagen en hem hielpen. Ze zijn niet op een hand te tellen. „En iedere wijkagent en bijna iedereen bij de gemeente Haarlem kent mij wel”, lacht Kamil. Hoe anders is de situatie nu. Kamil ziet het leven weer zitten, hoewel hij nog steeds in bureaucratisch niemandsland vertoeft, want een status heeft hij nog niet. Wat hij wil worden? „Ik hoop ooit jongerenwerker te worden. Jongeren helpen die in een crisis zijn beland”, zegt de ervaringsdeskundige.

Aanklacht

Het verhaal van Kamil is een van de vele verhalen van Stem in de Stad, van mensen die van gekkigheid niet meer weten waar ze aan kunnen kloppen, nergens meer worden geholpen en door de maatschappij als verschoppeling worden gezien. Bij Stem in de Stad krijgen ze wel hulp, kunnen ze hun verhaal doen en krijgen ze een steuntje in de rug. Drie keer per week is er aan de Nieuwe Groenmarkt een maaltijd voor mensen die dat zelf niet kunnen regelen. In het oecumenisch centrum zijn nu 150 vrijwilligers actief. Elk jaar ontmoet de organisatie zo’n duizend mensen.

Van den Bogert: „Het verhaal van Kamil is een aanklacht van twintig jaar onbarmhartigheid. Onze missie is dicht bij de mensen zijn die dat nodig hebben”, vertelt de pastoraal manager (31), die zelf sinds 2021 bij Stem in de Stad werkt, dat is voortgekomen vanuit protestantse- en katholieke kerken. In 2011 kreeg Stem in de Stad de landelijke schijnwerper op zich gericht door een bezoek van prinses Máxima.

Joost van den Bogert bij de gedenkzuil.
© Foto United Photos/Rob van Wieringen

De verhalen die Stem in de Stad aanhoort van de bezoekers die komen aanwaaien, lopen niet altijd goed af. Daar is de gedenkzuil met foto's van overledenen die ooit met Stem in de Stad in aanraking kwamen het harde voorbeeld van.

Het meest schrijnende voorbeeld is wel het verhaal van de Turkse Koerd Kemal Sahin die in 2005 omkwam bij de brand in het cellencomplex op Schiphol omdat hij uitgezet dreigde te worden. Ze hadden hem nog zo gewaarschuwd, ga niet naar de luchthaven om een stempel te halen want ze zouden hem willen uitzetten naar Hongarije. Kemal moest zich elke week melden. „Kemal kon niet geloven dat de overheid hem zou vastzetten en terug zou sturen”, vertelde coördinator Tineke Lintjens van Stem in de Stad een jaar na de brand tegen deze krant. „Maar Nederland is een democratie?”, verzuchtte Kemal en hij ging naar Schiphol om de stempel te halen, maar werd zonder pardon vastgezet om uitgezet te worden naar Hongarije. Het waren de laatste woorden van Kemal bij de opvang. Hij kwam om het leven bij de fatale brand waarbij in totaal elf mensen stierven. Kemal wilde zich gewoon aan de regels houden door een stempel te halen. Kemal was geen lieverdje, soms kon hij best 'lastig zijn', zo omschrijft Lintjens hem bij de herdenkingsplechtigheid.

De Turkse Koerd was er zo van overtuigd dat ze hem niet zouden uitzetten, dat hij zijn spullen niet eens bij zich had. Een paar dagen na zijn tragisch overlijden herdenken voormalige burens, vrijwilligers én oprichter Jurjen Beumer de omgekomen vluchteling, ze staan rondom Kemals vuilniszak met schone kleren en een tasje van de Douglas met medicijnen. Beumer, die zelf in 2013 overleed, staat met tranen in de ogen bij de herdenking en schiet vol. „Ik snap best dat jullie radeloos zijn”, zegt hij tegen de aanwezigen. „Ik ben dat ook.”

Een neef van Kemal is Stem in de Stad dankbaar, zegt die bij de herdenking. „Kemal heeft vanaf zijn veertiende, dus meer dan 35 jaar lang, rondgezworven. Hij is overal geweest en kon alleen bij jullie aarden. Dank voor je vriendschap.” Beumer schreef er later nog een gedicht over. 'Zijn cel was twee meter lang en nauw twee meter breed, zij waren elf in getal, geen zou de avond zien. Geschreeuw, geluid van brekend glas en bonkend op de deuren, gekerm, gekreun, angstwekkende kleuren, sirenes, alarm, gehuil, vuur, niemand bij je in dat bange uur. Nergensland, érgensland in onze tranen leef je voort, vergeef ons toen we niet hoorden je snikkende woord.'

Van den Bogert heeft de fatale Schipholbrand niet meegemaakt, maar veel is er in al die jaren niet veranderd in het opvangbeleid. Sterker nog, het aantal daklozen dat noodgedwongen op straat slaapt, neemt 'evident toe', zegt hij. „Maar we zien ook dat er door dezelfde overheid harder gewerkt wordt om dat weer tegen te gaan, dat biedt hoop. Het is natuurlijk een gotspe dat in zo'n rijk land als Nederland mensen zo worden behandeld.”

Niet alleen vluchtelingen raken tussen wal en schip. „Steeds vaker zien we arbeidsmigranten op straat belanden. Laatst nog een vader en zijn zoon uit Tsjechië. De zoon is omgekomen op straat. Ze kregen nergens hulp, alleen bij instellingen zoals bij ons worden ze gezien en ontvangen ze hulp. Heel vaak lezen we berichtjes in de krant dat een dakloze is omgekomen. Die anonieme slachtoffers hebben bij ons een gezicht en wij kennen hun verhaal. Wij tellen hier tot één en niet tot duizend.”

Haarlems Dagblad